

AL T E M P O R D À

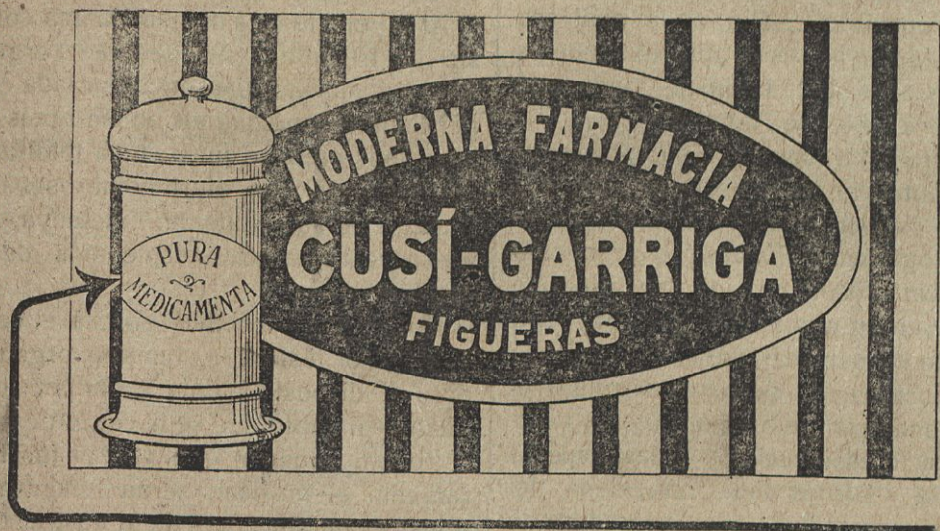
Periòdic Nacionalista
Adherit a la LLIGA REGIONALISTA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ
CERVANTES, 1, 1.er

FIGUERES
8 Juny 1918

Any II - N.º 62

Preu: 10 cèntims

El nom dels carrers

De mica en mica, seguint una llei de vida, la nostra ciutat va col·locant-se en la posició d'esperit que li pertoca, sortint-se de l'estancament d'iniciatives que durant tants i tants anys de govern republicà ha hagut de sofrir fins avui en què, mercès a la coincidència benfactors d'uns ciutadans que senten la vergonya de la ciutat endarrèrida i d'un arquitecte municipal que ha sabut incorporar el seu esforç dins les necessitats de renovació de la ciutat, sembla que finalment podrà situar-se Figueres en el lloc de poble obert als aires de les noves conquestes ciutadanes.

La renovació de la ciutat va apareixent de manera harmònica en totes les seves valors, talment com si l'anunci de les seves modificacions urbanes portés lligat amb elles també el desvetllament de tots els esforços individuals, que es posen avui de relleu en mantes manifestacions artístiques i culturals, en què s'hi acompleixen els dissenys de la ciutat nova que veiem sorgir orgullosos d'entremig la destrucció dels motlles antics de les velles concepcions dintre les quals s'era tancada tota la vida figuerenca.

Es amb un alt orgull de ciutadans capacitats per a obtenir la nova ciutat dels nostres somnis, que nosaltres saludem, vingui d'on vingui, sigui qui sigui, a tot aquell que en el cabal d'iniciatives urbanes a realitzar hi porti el seu esforç abnegat i hi deixi l'empremta de la seva dignificadora creació. Que no volem que

la ciutat futura sigui nascuda entremig de la discòrdia i com un fruit d'ella, sinó que sigui en una convergència de respecte i ponderació ciutadana quan ella s'alci amb totes les millores urbanes, amb totes les valors exalçades, per damunt la renovació completa dels esperits.

Per tot això, nosaltres hem sentit l'orgull i la joia més alta al veure alçat un Monument en els nostres carrers, al saber consagrada amb una mostra constant de bellesa, amb unes pedres que porten una ànima, la primera iniciativa que ha arrabassat dels nostres carrers la geladora fredor a què s'eren acostumats en llur estoïcisme al veure passar el temps sense adonar-se del seu pas indiferent.

Es per aquest mateix sentiment que nosaltres admirem l'esforç de la «Societat de Concerts», l'existència de la qual és una distinció i una valoració, que en l'ambient de la nostra ciutat hi duu les alenades de la seva finalitat artística, i que ens ha fet al costum de les Exposicions d'Art en un treball de continuïtat que culminava suava en la replega de la producció dels artistes empordanesos, juntant-la en una de les Exposicions organitzades.

Tots aquests fets que anem constatant obeeixen al conjunt renovador que per a Figueres ha començat, i que es continua en aquells projectes, com el Museu Empordanès d'Art, el Parc-bosc, l'Escola d'Arts i Oficis, etc., etc., que han d'incorporar-la a la categoria que li pertoca.

Hi ha un detall, però, en la nostra ciutat, potser sense importància, del que n'hem de lamentar la manca d'equitat que el presideix, i que es troba en la manera de donar nom als seus carrers.

Talment com si a Figueres no fos possible passar a la posteritat sense haver militat entre les forces republicanes, veiem com entremig la gran abundor d'ex-ministres, ex-governadors, i altres ex-menys categoria que floreixeren en l'època de la primera República, i que donen el seu nom a nombrosos carrers de la nostra ciutat, hi és notada l'absència de noms per tots respectats i que han donat glòria a Figueres i a l'Empordà. No ens lamentem ara de la burla sagnant que representa l'haver donat el nom d'En Ramon Muntaner, el gran cronista empordanès, a un carreró sense sortida, ni tampoc del fet d'haver rotulat amb el del bon Mn. Cinto un altre lloc indigne de la seva memòria. Ens concretem avui solament a aquells noms que hi manquen, entre els quals volen posar-hi a l'avançada el d'En Prat de la Riba, al qual Figueres i l'Empordà ha de mostrar el seu agraïment i n'ha de servir viva memòria; hi manca també el dels Comtes de Perelada, grans benefactors d'aquesta terra, que amb esperit de justícia haurien de tenir dedicat el carrer avui nomenat senzillament de Perelada; hi manquen també el d'alguns escriptors figuerencs força gloriosos, i hi manquen finalment el dels grans reis de Catalunya que de Figueres en feren vila reial i que li concediren cartes especials per al seu creixement. I poc temps fa que Figueres ha pagat el deure que tenia amb l'egregi Joan Maragall.

En canvi no hi manca cap de les infinites figures i figuretes del temps de la República, en l'abús de les quals s'hi ha perdut la norma ponderadora.

Es aquesta una d'aquelles petites qüestions que són lamentables, i a les quals segurament el nostre Ajuntament entregat a les elevades discussions de cada dia no pot fixar-hi l'atenció. No hi seria de més que en un moment de lleure algú es dedicés a fer-ne una revisió, ja que moltes vegades, — com aquesta de què avui hem volgut parlar, — representen una absència d'atenció que es contrapunta actualment amb el nou esperit que en la ciutat sembla vol imperar-hi.

LLUM i TENEBRES

CONCERT

Som en una gran sala plena de públic nombrosíssim. — Perdó pel pleonasme. — Aprop nostre bleixa una persona que totjust ha entrat: algun murmur dispers; algun banc de l'últim pis, algun altre seient grinyolen; una criatura vol expli-

car masses coses i el fan callar; estossegar, estornudar; demostracions de grat, satisfacció, admiració o de sentiments contraris. Heu's-aquí una pila de fresses naturals i irremissibles que causen enuig.

Ara ve una peça del programa, que porta el títol de «Concert». Simula un concert amb tots els sorolls i demostracions que fa el públic, sorolls i demostracions que quan són reals, naturals, molesten. Aquesta peça de concert els reproduïa exactes per mitjà de notes musicals, de tècnica musical: portes que piquen, gent que entra i surt quan va a començar la música, altres que s'assenyalen i es treuen els abrics i els pleguen; els senyals de batuta del director per a fer començar i fer fer atenció; el silenci que tothom imposa per tal d'oïr bé les primeres notes; sembla que comença la música; algú que estossega; un bastó que cau; el públic que mormola i s'impacienta; un estornut; un altre soroll confós; públic que xiula exigint silenci; un moment de silenci del públic deixa oïr clarament un troç de música coneguda; i acaba la música amb un final eloqüent; i el públic bat de mans amb intermitències, havent-n'hi que piquen de peus i donen cops de bastó a terra intentant fer repetir. — Els temps culminants de «Concert» s'hi repeteixen dues o tres vegades.

Aquesta peça de música que simula un concert amb totes les fresses enutjoses que surten del públic, fresses enutjoses quan de veres surten del públic, quan són naturals, reals, veritat i irremissibles, ha agradat especialment, ha presentat com a mèrit artístic principal, el reproduir tan exactes, el fer semblar tan reals i naturals aquelles fresses que quan són reals i naturals molesten, desagraden. Les tals fresses en absolut, per elles mateixes, doncs, no tenen cap valor; molesten, desagraden, són de mal gust — són lletges — quan destorben, quan no es volen; encurioseixen, en canvi, interessan, agraden, emocionen deliciosament, són belles quan tenen mèrit, quan més naturals semblen essent artificials, quan més realitat semblen essent simulació, quan més veritat semblen essent mentida; quan són instruments de música els que per mèrit de l'home produeixen sons, fresses naturals d'altres coses: d'un bastó que cau, de cadires que grinyolen, de mans que aplaudeixen, d'un cos humà viu qu'estossega, etc.

Art no és mentida de perfecció; però — perfecció de mentida.

LLIBERTADÀ.

Postals fotogràfiques del Monument a Monturiol

Es venen a la impremta d'aquest periòdic.

En la responsabilitat del moment

Quan En Cambó va ésser requerit per a entrar a formar part d'un Ministeri que havia de substituir i havia de modificar la continuació dels altres Ministeris dels partits del torn fins aleshores dominants, hom va entendre desseguida que el sol fet d'ésser-ne demadada la seva col·laboració significava ja una rectificació dels dolents sistemes de govern per ell combatuts i fins en aquells instants seguits, predicció que es veié confirmada amb l'acceptació d'En Cambó a qui va encarregar-se una de les carteres de més treball i de més responsabilitat.

La vida del nostre Estat en aquests jorns de trasmudances heroiques s'és estabilitzada en un sentit modernitzador de les teories governamentals que avui ja ha escampat pel país la fè i l'esperança en una benhaurada renovació. El Govern que ara regeix els destins d'Espanya s'ha identificat en les ànsies i les necessitats d'un canvi pel país sentides, i en la seva actuació procura encarrilar les energies espanyoles devers una finalitat comú de progrés i d'avanç.

No ha d'ésser per a ningú cap sorpresa el saber que és En Cambó el que principalment amb la seva activitat i la seva preparació dona al Govern actual la més sòlida garantia de veritat en la definició de Govern de concentració que li ha estat concedida, i també que és ell el qui dona mostres de major i més eficaç interès en el desplegament de la seva tasca en la cartera que li fou encomanada, que és sense cap dubte aquella on hi poden posar-se més de relleu les iniciatives de l'home que la desempenya i la que permet estendre-les a un camp més vast i per tant de més responsabilitat, puix que en la lamentable situació de desídia i desorganització en què es troben totes les coses a Espanya no n'hi haurà, però, cap més que pugui ultrapassar l'estat de misèria indigència a què es veuen reduïdes les iniciatives impulsores del progrés i benestar del país de què s'ha de curar del Ministeri de Foment estant.

No hem de fer-nos encara la il·lusió ni forjar-nos la creença de què amb l'únic fet de constituir-se el Ministeri actual tots aquells qui pocs dies abans havien donat nom a les velles colles dels partits del torn-se sentiren de cop i volta incorporats a la gran necessitat modificadora de motlles i sistemes que En Cambó i el seu partit defensaven i contra la qual aquells homes tant hi feien valer el pes de la seva organització. Es per això que encara avui hi han figurons que perteneixen a partits els capítosts dels quals figuren dintre el Govern i que no obstant i això intenten entrebancar al mig del Congrés els seus nous projectes amb una actitud poc seriosa de cap valor digne i de cap elogiàble sinceritat.

La intervenció nacionalista en el Govern espanyol, duent-hi el bagatge admirable de la seva preparació i de la seva habilitat eficient en altres camps d'actuació, fa que en el gabinet que actualment governa hi culminin la nota de serietat i de eficàcia, personificant-se sobretot en els nostres homes aquelles ànsies renovadores per tot el país sentides. Per tot això, per aquesta plena confiança del país envers els nostres *leaders*, la seva responsabilitat esdevé més gran, puix que en ells i en la seva actuació s'hi enclouen totes les aspiracions espanyoles d'arribar a una nova situació de més amplitud d'iniciatives, més oberta a les alenades de fóra i més fixada en les necessitats del poble.

Dintre la responsabilitat del moment, l'actuació nacionalista hi fa sentir-hi el pes de la seva actuació eficaç, i per pri-

mera vegada, de moltes situacions ençà, és donada la sensació de què des de les altures del Govern hi ha qui es preocupa de totes les necessitats espanyoles i de l'aprofitament de les seves energies.

EL MONUMENT A MONTURIOL

Al cap de la Rambla de Figueres s'hi aixeca de poc el monument a Narcís Monturiol. Pedra i bronze, línies pures i netes, clara harmonia enquadrada per la tofa abundosa d'uns plàtans de soca groixuda. Imaginem ara en el seu lloc l'obra que coneguèrem en el taller de l'escultor, fa uns mesos, entre altres obres que hi eren exposades. Damunt la plataforma de fusta que girava a voler, com acabada de néixer de la fosa, vèiem aquesta figura de dona mig nua que ofereix a la memòria de l'home immortal la seva branca de llorer. Envoltava la figura una llum més quieta i dolça de la que ara ha de sentir al seu entorn, llum veritable i forta d'aire obert, però ha d'ésser la mateixa la sensació del qui la miri. En contemplar-la i en imaginar per ella les proporcions de la maqueta del començament total, ens semblava tenir resolt davant dels ulls un bell problema d'harmonia: entre el cos mig nu de la dona i la massa de pedra del sòcol, entre una forma més enllà dels límits del temps i la petita anècdota que tot retrat d'un home significa. La dificultat del monument estaria en tenir que exaltar una glòria científica i recordar als homes un invent. El mar, l'onatge, l'aparell submergible no són elements que puguin fixar-se en pedra si no és a través la sobrietat del relleu. Es a dir, tractar l'escultura com una tela pintada, reduint tot el possible els volums fins a un lleu modelat que de lluny se confongui amb la superfície plana.

L'Enric Casanovas ha donat al problema una solució lògica i bella. No manca en el monument l'element indispensable — per ésser un monument — de la testa d'En Monturiol, i amb una graciosa senzillesa hi és evocada la forma de l'*Ictini* en l'aigua, forma velada en el relleu. Així ço que té el sabor dominant no és l'anècdota inevitable sinó el símbol més vast: la jove dona que sembla muntar de darrera el sòcol, com si fos una muntanya, alçant la branca de llorer com si volgués dir-nos que la vida de treballs i engúnies, que l'enfilall d'hores doloroses de l'inventor, se fonen més enllà del temps, per deixar només en la memòria dels que vinguin, l'exemple enfortidor i civil de la persistència i força de voluntat d'un home.

ALEXANDRE PLANA.

(De «La Revista».)

LLIBRES

EL CANT GEORGIC, per Fidel S. Riu i Dalmau. Manresa. Preu: 3 Ptes.

En la diversitat de l'actual moment líric a Catalunya la característica d'En Riu i Dalmau hi és la serenitat, condició que bellament es manifesta en aquest primer llibre que just publicava després d'una llarga preparació d'activitat intel·lectual.

En Riu i Dalmau no posa en els seus versos el neguit de cap turment, i en la forma, — potser en algun lloc un xic massa displicent, — no deixa de conservar-hi la claredat del concepte. Esmement aquí tan sols, puix que no podem admetre'n la justícia, la divisió en *fàcils* i *difícils* amb què algú classificava els nostres poetes d'avui, i per cap raó voldríem incloure En Riu en la primera d'aquelles divisions, malgrat la claredat atraient de la seva poesia. La facilitat poètica no és elogi-

actualment massa envejable, puix que avui els escriptors han de donar a la seva producció una alta valor de cosa espiritualment sentida que ben poc pot avenir-se amb una sobreproducció literària filla d'un excés de facilitat o d'eloqüència. I així, per exemple, en el número passat podem nosaltres negar tota valor poètica i de sentiment al llibre del senyor Masfern que allí hi comentàvem, amb tot i que aquell senyor arribava al màxim de facilitat de producció; però en la candorositat dels seus versos, en la manca d'espiritual interès que en ells hi és característica general no s'hi pot establir cap elogiàble valoració.

El jove poeta del qual avui en comentem el seu primer llibre sap cantar en ell totes les diversitats de l'instant lluminós, no aturmentant-se en cap neguit. Els versos

*«no cerco en ella cap després
perquè el present se'm mostra sempre
[nou]»*

amb què el poeta saluda la vila de Sallent, creuríem aplicar-los nosaltres amb justícia a tota la poesia d'En Riu, en la qual sap infondre-hi en la visió objectiva que és tema dels seus cants la justa ponderació de l'esperit amb què l'admira.

El poeta sol trobar una viva correspondència entre la imatge de l'espectacle cantat i l'esperit que l'anima, establint una analogia entre l'*instant* i l'*admiració de l'instant* fosos en una sensació que ens atreveríem a nomenar panteística. En Riu canta l'espectacle que sent en el seu just objectivisme, però desseguida hi troba l'analogia amb una diversa i elegant posició espiritual. En aquest aspecte la poesia «Tornes del camp plena del dia...» la trobem bellament valoradora de aquest caire del poeta, en la qual hi diu imatges tan sobriament retallades com aquesta:

*«... un poc de vent mou la faldilla
i un poc d'amor mou ton anhel.»*

o bé:

*«... la joventut tota et ressona
com un istiu a dintre el pit.»*

I encara en altres llocs hi trobem justificada la nostra adjectivació panteística, com en aquells altres versos en què diu l'elogi de la donzella del «Vultus affabilis» en la pupil·la de la qual *s'enfila* — la prometença del blat, i es tornen tan clars els seus ulls que apar *com si totes les Maries* — *somriuessin per sa faç*.

Es precisament en aquesta exacta ponderació de les imatges allí on la poesia d'En Riu i Dalmau ens sembla més original i més plena del propi fervor del poeta.

Obre el llibre un «Cant a la meua terra» que ens recorda, però, en alguns llocs a altres poetes, i en el qual nogensmenys s'hi fa obiradora la facilitat d'En Riu en manejar els versos blancs als quals sap donar-los la majestuositat cadenciosa pròpia de l'elevació de la idea.

Al final del llibre ens fa promesa el poeta de dos nous llibres que té en preparació.

L'OFERENT.

ESPECTACLES

En Morano al Teatre EL JARDIN

En les diverses obres que En Morano porta representades en el «Teatre El Jardín» en aquesta curta temporada, hem pogut veure-hi confirmades les seves dots de gran actor, potser el més complet del teatre castellà.

Des dels grans espasmes tràgics dels drames que ha representat, fins a aquell tipu joganer que matitzà en «Lo que vale

el talento!», el talent d'En Morano hi teixeix una magnífica gradació dintre la qual sap assimilar-se qualsevol personatge.

L'actuació d'En Morano és un èxit artístic, i enc que els plens no siguin possible els dies feiners, no per això deixen d'assistir a «El Jardín» els nombrosos admiradors del gran actor.

Avui dissabte està anunciat «El Alcalde de Zalamea».

Demà diumenge, a la tarda, «El Centenario», i per la nit, «El chiquitín de la casa».

Els Jocs Florals de l'Empordà

Els Jocs Florals de l'Empordà, que cada any organitza la benemèrita entitat «Ateneu Empordanès» en una diferent població d'aquesta comarca i que l'any passat tingueren lloc a Figueres, està acordat que enguany sigui a La Bisbal i en un dels dies de la seva festa major (mitjans d'agost), on es celebri la bella festa de les lletres catalanes.

Al tal efecte està nomenada una comissió que treballa activament en l'organització d'aquesta patriòtica jornada que, per l'entusiasme que els anima i pels valiosíssims premis (quasi en sa totalitat en metàlic) que han ofert nombroses i distingides personalitats de Catalunya, promet revestir caràcters esplèndids de llum.

Dintre de pocs dies sortirà el cartell anunciador, estant la comissió organitzadora a disposició de tothom per aclarir qualsevol dubte que se li consulti.

Podem avançar que tant el Jurat literari com el musical, seran integrats per il·lustres personalitats de la nostra terra.

Les publicacions de la «Editorial Catalana»

CONTES D'ANDERSEN

Aquest simple nom popular porta el darrer volum publicat per l'«Editorial Catalana». Un llibre doblement exquisit i doblement íntim; perquè l'una cosa i l'altra són per a nosaltres les màgiques històries del gran somiejador danès, i les il·lustracions d'En Torné Esquiús. Excel·lents col·laboradors! El consorci de l'autor de «Les coses que veié la Lluna» i el gentilíssim i elegantíssim dibuixant català, és un veritable honorament de la «Biblioteca Literària» que consagrarà, ben segur, l'extraordinari èxit de llibreria d'aquesta sèrie, que ha superat totes les expectacions, i ha deixat infinitament enrra tots els precedents.

Una llar no és realment una llar sense un tabal, una nina, uns quants testos, un ocell, una regadora... i el llibre de contes de Joan Cristià Andersen, que és com si diguéssim el paradís on han anat a raure, però a llur perpètua felicitat, les animetes de les coses infantivols i gracioses dels moderns, retallats, confortables i anecdòtics habitatges humans. Joan Cristià Andersen és un dels mentors clàssics de la imaginació. Joan Cristià Andersen és un creador de folk-lore: un creador de folk-lore sota els llums de gas. Joan Cristià Andersen és el creador d'un tipus d'humorisme romàntic, d'un gènere de poesia casolana, d'un matís d'epopeia infantivola, d'una modalitat de l'apòleg, i, a «Les coses que veié la Lluna», del poema en prosa: vegi's la meravellosa evocació de la «Nit XXVIII.»

Josep Sans i Roquer ADVOCAT

Gestiona i tramita els préstecs del **BANC HIPOTECARI** d'Espanya amortitzables i al 5% anual. **Cervantes, 25 baixos**, (abans S. Pau) **FIGUERES**

No deixarem mai de recomanar als nostres amics la comprensió.

Com un mot d'ordre, tradueixo avui els versos del poeta francès, qui per fer-se compendre millor, ni el seu nom ha volgut que poguessin estrafer les vanitats humanes.

Li deien *Humilis* que és una paraula que tots entenen i tots sabem dir.

Els versos són aquests:

Germà dolç medicant, que cantes a ple vent, estima igual que l'aire del cel estima el vent.

Germà qui empenys els bous pel camp damunt la terra, estima com als camps la gleba vol la terra.

Germà qui fas el vi de sang dels raïms d'or, estima com el cep estima els raïms d'or.

Germà qui fas el pa, — crosta daurada i molla, estima com, al forn, la crosta vol la molla.

Germà qui fas vestits, gai teixidor del drap, com el teixit estima: que vol la llana el drap.

Germà que el teu vaixell fendeix l'atzur de l'ona, estima com al mar l'onada estima l'ona.

Germà qui tens la lira i aparelles els sons, estima com la corda vol sota els dits els sons.

I en Déu, o mon germà, com tu mateix estima el teu germà, i en Ell fa retirada estima.

J. M. LÓPEZ PICÓ,
en "Moralitat i Pretexos"

NOTES AGRÍCOLES

La lluita contra l'oidium

En la Memòria publicada per l'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès, referent al seu funcionament durant l'any passat, s'hi llegeix ço que segueix:

El preu elevat a què va arribar el sofre pur l'any 1917 va moure a aquest Centre a realitzar experiències a fi d'aconseguir l'abaratiment dels tractaments contra l'oidium. Per aquest objecte s'ensajaren comparant-los els següents productes:

Aplicacions en pols.—Producte A: Sofre flor, 2 parts. Calç, 1 part.

Producte B: Sofre marca Altadill amb 50 per cent de riquesa i 3 per cent de coure.

Producte C: Sofre negre, 2 parts. Calç, 1 part.

Aplicacions líquides.—Producte M: Permanganat potàsic, 125 grams. Aigua, 100 litres.

Producte N: Polisulfur obtingut bullint 500 grams flor de sofre i 200 de calç en tres litres d'aigua i disolguent-ho després fins els 100 litres.

Producte P: (tractament mixte). El polisulfur obtingut com l'anterior i disolguent-lo en 100 litres de caldo bordelès neutre en lloc dels 100 litres d'aigua.

RESULTATS:

Els productes A, B i C s'aplicaren quatre vegades havent-se conseguit en tots els casos no perdre sensiblement raïms a conseqüència de la malura.

El producte M donà bons resultats aplicat cinc vegades. El N no va ésser suficient, aplicant quatre tractaments, per a combatre l'oidium.

El tractament mixte P aplicat nou vegades, donà excel·lents resultats contra l'oidium i contra el mildiu; segons la Memòria, la major eficàcia d'aquest producte no pot determinar-se si fou deguda al major número de tractaments o a la formació amb el coure d'un sulfur d'acció més adequada o a ambdues causes plegades. Els ceps tractats amb aquest procediment guanyaren en verdor i bon aspecte a tots els altres. Hom ha de fer constar que les pulveritzacions varen fer-se escrupolosament, procurant arruixar totalment els raïms, havent-se empleat a raó de 4,550 litres per 1,000 ceps. Es té coneixement de fracassos obtinguts amb aquest producte sens dubte per no haver-lo aplicat amb tanta escrupulositat.

El cost comparatiu de tots aquests tractaments per 1,000 ceps va resultar el següent, obtingut sumant al producte usat

les despeses d'aplicació i representant per 100 el corresponent al producte A, que pot considerar-se com a tipu;

Producte A, 100; id. B, 82; id. C, 62; id. M, 193; id. N, 25 i id. P, 28.

No hi ha despeses d'aplicació usant el producte P, per ésser el mateix que exigeix el tractament contra el mildiu.

Com es veu, els tractaments en pols donen tots bons resultats, essent el més econòmic el C; el B hauria resultat menys car prescindint del coure.

Dels tractaments líquids s'ha de prescindir del M per car; el N si bé resulta econòmic no es pot recomanar, mereixent atenció especial el P, que permet un gran estalvi de sofre i de mà d'obra, puix conjuntament ataca el mildiu i l'oidium. S'ha de tenir en compte que aquest líquid inutilitza els pulveritzadors ordinaris de coure, si no es netegen amb aigua clara després d'haver servit.

Alcaldia Constitucional de Figueres

En compliment de lo que prevé el Reglament per al servei d'inscripció i recullida de goços en la via pública, els amos d'aquests venen obligats a demanar la inscripció dels mateixos en el registre obert en la Secretaria, dintre el termini de quinze dies, a comptar des del següent al de la publicació d'aquest edicte o el de la data de la seva adquisició, i a satisfer a l'acte la suma de 2'50 pessetes, en concepte d'arbitri municipal.

Els goços portaran collar i en ell una placa amb el número d'inscripció que correspongui, la qual placa serà facilitada, mitjançant el pagament de 20 cts., en la Secretaria de l'Ajuntament.

Figueres, a 6 de Juny de 1918.—L'Alcalde, *M. Pujalà*.

NOTICIARI

Entre la composició que en el número passat ens veíem obligat a retirar per excés d'original hi figuraven unes notes sobre el Concert donat per l'eminent violinista Joan Manén en la Sala Edison, que avui no podem publicar perquè haurien perdut l'oportunitat.

S'anuncia per a ben aviat la inauguració oficial de les tres entitats adherides a la «Lliga Regionalista» que són organitzades a Port-Bou, Llansà i Port de la Selva.

Les tres societats seran inaugurades en un mateix dia, assistint-hi personalitats rellevants del nacionalisme.

D'aquí a pocs dies es procedirà per la Mancomunitat a la recepció de l'edifici de la Biblioteca Popular concedida a Valls.

Ha estat a Olot l'arquitecte de la Mancomunitat senyor Planas a l'objecte de tractar amb l'Ajuntament la data d'inauguració de la Biblioteca Popular les obres de la qual avancen rapidament.

El Consell de la Mancomunitat ha aprovat els plecs de condicions que deuràn regir en les obres de construcció de les Biblioteques Populares de Vendrell i Canet de Mar.

Es diu que ben aviat serà posada a subhasta la construcció de l'edifici per a Biblioteca Popular a Sant Feliu de Guíxols.

De la Biblioteca Popular de Figueres ningú en parla.

Ha obtingut el títol de llicenciat en Medicina i Cirurgia en la Universitat de Barcelona el jove amic En Joan Rubió i Sans a qui felicitem, bo i desitjant-li prosperitats en l'exercici de la carrera totjust acabada.

Demà diumenge s'escau el XVI aniversari de la mort de Mn. Jacint Verdaguer, l'immortal cantor de Catalunya.

«La Veu de Catalunya» del dia 6 de aquest mes publicava íntegre el discurs del Diputat per aquest districte Dr. Pi i Suñer, pronunciat en el Congrés el dia 22 del maig passat discutint de política universitària.

Han sigut inaugurades les centrals de Llansà, Port de la Selva i Selva de Mar del Grup telefònic de l'Empordà que sosté la Mancomunitat de Catalunya.

En el darrer mes de Maig, la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, ha rebut imposicions per Ptes. 4.616,123, ha pagat retorns d'estalvi, termes mensuals de pensió i capitals diferits reservats, per Ptes. 3.267,147 i ha obert 2,445 llibretes noves, corresponent a la sucursal de Figueres.

Imposicions. Ptes. 110.575,18
Retorns > 61.804'90
i 60 llibretes noves.

Demà ha d'ésser celebrat a Torroella de Montgrí l'acte inaugural de la novella Agrupació Nacionalista que acaba de ésser-hi fundada, celebrant-se un miting en el qual hi parlaran diversos representants de les Associacions nacionalistes del Baix Empordà, cloent els discursos En Lluís Puig de la Bellacasa.

REGISTRE CIVIL

Del dia 1.er al 7 de Juny 1918

Naixements

- » 1.—Miquel Serra Pujet.
- » 5.—Gervasi Acosta Massó.
- » 7.—Hortènsia Frigola Muriscot.
- » 7.—Joan Colomé Sueix.

Matrimonis

- » 1.—Ferran Got Feliu amb Maria Rovira Freixas, solters.
- » 1.—Josep Pagés Camps, amb Consol-Prats Giró, solters.

Defuncions

- » 3.—Pau Bosch Soliva, 70 anys solt.^a
- » 5.—Margarida Subirós Justafre, 69 anys viuda.

Hi han diverses quantitats de 1.000 a 25.000 pessetes per disposar, que es prestarien en hipoteca i en bones condicions.

Dirigir-se a J. Ll. en la Redacció del periòdic.

Gran Novetat

Conklin's

Ploma-Font de Omplidora

Automàtica

NO DEGOTA

GARANTIDES

CINC ANYS

De venda: En la Impremta d'aquest periòdic.

GRAN NOVETAT

COL'LEGI-ACADEMIA

«MONTURIOL»

Cursos d'anglès, francès, alemany i italià, a càrrec de dos il·lustrats professors, titular un d'ells i ex-profesor d'importants Col'legis i Liceus de França i Alemanya.

Lliçons de Taquigrafia per un entès professor.

Ensenyança de la Teneduria de Llibres i pràctiques de comerç.

Exàmens públics d'aptitud i exposició de treballs a fi de curs.

Les ensenyances són donades per procediments actius, pels quals l'alumne pren part activa en son ensenyament.

VIDA D'HEROI

Narcís Monturiol

Inventor de la navegació submarina

per

J. PUIG PUJADAS

Prefaci de N'Ignasi Iglesias

De venda en les principals llibreries

Preu 5 pessetes

Tip. Josep Trayter, Cervantes, 13 - Figueres

Fàbrica de Màquines Parlants

Royal Victoria

Vendes al comptat i a terme

Un preciós Fonògraf i 24 peces escol·lides: 12 pagues de Ptes. 10

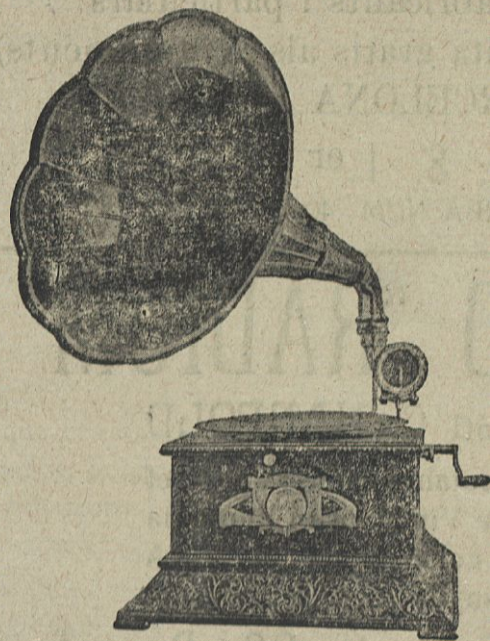
Un preciós Fonògraf i 40 peces escol·lides: 20 pagues de Ptes. 10

Discos Pathé a Ptes. 5

Discos d'Agulla a „ 3'50

La casa que millor fabrica
La casa que ven més barata

Demandin-se catàlegs i condicions

Josep M.ª Plaja, Carrer Nou, 74. - FIGUERES

TOS

REFREDATS, TRANCASSO, OFEC, BRONQUITIS, CATARRO de les criatures.

Se cura i alivia sempre prenent l'

Sixarop Pectoral Ferrán

REGENERADOR DEL CABELL
LOCIO CAPILAR FERRÁN
 EXQUISIDAMENT PERFUMADA

Hermoseja el cabell; evita i deté sa caiguda.

SASTRERIA A LA MIDA
 DE
F. SÁNCHEZ I FILL

Carrer del Forn Baix, 8
FIGUERES

CONFECIONS IMMILLORABLES
 GÈNERES DE NOVETAT

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.er - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 40

SOFRE LIQUID "RADIUM"

Preparat per la casa C. HANPOLD

a base de polisulfur - Amb notable estalvi sobre el sofre en pols - L'Escola de Viticultura i Enologia de Reus el recomana per a combatre la MALURA

: : : : : de les vinyes : : : : :

Agent: **Sebastià Miró - Tamarit, 99, Barcelona**

== Telèfon A-5371 ==

KUSMA

MEDECINA SENSE PARIOR PER A L'ESTÓMAC
 en les malalties del qual hi exerceix una poderosa i benfactora influència, essent qualificat per milers de metges com el SUPREM AGENT PER EXCELENCIA PER A LA CURA MES POSITIVA I EFICAÇ de les afeccions d'aquest aparell.—Demani's per farmacies i Drogueries.

Dipòsit exclusiu en la **FARMACIA FERRÁN**, Pujada del Castell, 6
FIGUERES

J. FERRAN GALTER
 == BANQUER ==

COMPRA i VENDA AL COMPTAT i A TERME DE

: : : : : PAPER SOBRE L'ESTRANGER : : : : :

CANVI DE MONEDES

: : PRÉSTECES SOBRE VALORS i MERCADERIES : :

: COMPTES CORRENTS : DESCOMPTES : VALORS :

: : : : : CUPONS i DIPÓSIT : : : : :

Carrer de Vilafant, 2 i 4-FIGUERES

Fàbrica de glaç
i Cambra Frigorífica

Per a detalls i condicions dirigir-se a la Fàbrica

Carrer de la Concepció, 17. (Telèfon 71) - FIGUERES

ALT EMPORDÀ

Periòdic setmanal nacionalista

Redacció i Administració: Cervantes, 1, pral.-Telèfon n.º 377

FIGUERES

Política: Vida ciutadana.

Preus de subscripció: { A Figueres: 1'00 pta. trimestral.
 Per fóra: 1'50 » »

A Figueres se trobarà de venda en la Llibreria d'En Josep Masdevall, carrer de Palau.

En l'Administració del setmanari hi són admesos anuncis.

ALT EMPORDÀ

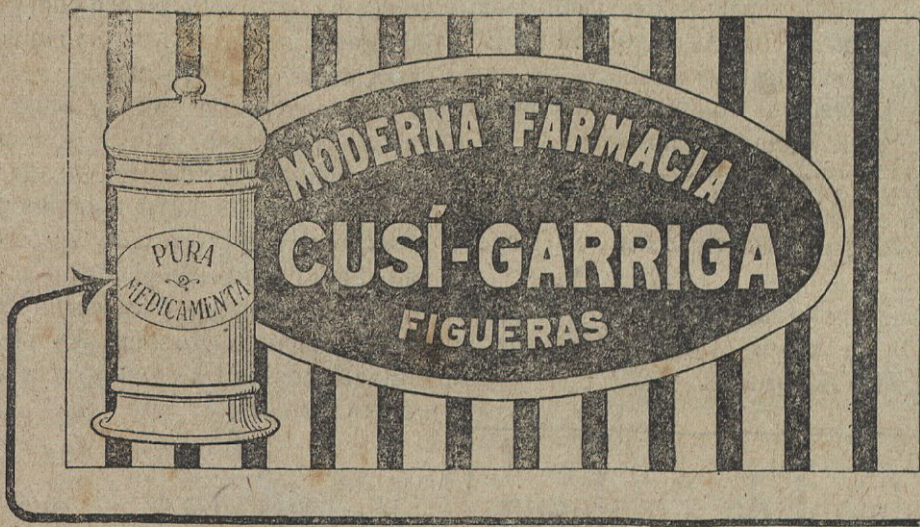
Periòdic Nacionalista
Adherit a la LLIGA REGIONALISTA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ
CERVANTES, 1, 1.er

FIGUERES
15 Juny 1918

Any II - N.º 63

Preu: 10 cèntims

L'EXPANSIÓ NACIONALISTA per l'Empordà

D'aquí a pocs dies van a ésser inaugurades oficialment les entitats que amb el nom de «Centre Nacionalista» s'han constituït en les poblacions de Port-Bou, Llansà i Port de la Selva, adherides les tres noves societats a la política de la Lliga Regionalista i a l'organització comarcal de la nostra «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà».

L'ideal de Catalunya ja no es manifesta en la nostra comarca d'una manera migrada i complementària, — diríem, — a la prèdica d'altres ideals, sinó que ha aconseguit entrar-hi amb la vigoria i unitat que ens asseguren ja les fondes característiques de catalanitat de la comarca empordanesa. Avui els nostres braus amics de les tres poblacions esmentades s'organitzen en el seu camp d'acció, contribuint a la vegada a donar més eficàcia a l'organització comarcal de la nostra «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» que d'una manera tan brillantíssima ve actuant d'un any i mig ençà en les lluites polítiques de la nostra comarca, i a la qual li asseguren encara nous i més complets triomfs aquest ufanós despertar dels

principals nuclis de població d'aquests districtes que van constituint-se en una organització integral i completa, amb una orientació comú, fixada en els vitals interessos de Catalunya i de les seves reivindicacions.

Aquesta recent vinguda de nous factors i de noves unitats dins el camp de lluita patriòtica a l'Empordà, l'estimem nosaltres en tot el que val: perquè els nous Centres Nacionalistes són una demostració vital i eficient de què el nacionalisme va fent grans progressos per aquestes terres, fins al punt de què li és necessari normalitzar la seva existència en una actuació metòdica i constant, sempre disposada a la propaganda i difusió dels ideals patriòtics, cristal·litzant aquests en una major i més eficaç organització, apropòsit per a fer donar fruitosos resultats de la gran florida de noves voluntats nacionalistes que es revelen en aquestes Societats que es van constituint.

D'ara en avant, i a més de l'entitat central de la nostra organització política que resideix a Figueres amb el nom general de «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», comptarà per ara

el nacionalisme en aquesta comarca amb altres quatre Societats propagadores residents a Borrassà, Port-Bou, Llansà i Port de la Selva. — I, tot passant, dediquem ara un afectuós record als bons companys de Borrassà que tenen constituïda amb la seva «Germanor Autonomista» l'entitat patriòtica més antiga de la comarca, i que bon punt començarem la nostra organització comarcal se posaren tot seguit al nostre costat on hi han vingut lluitant amb fè i entusiasme sempre creixent.

Qui s'atrevirà a negar davant dels fets la grandiosa volada que pren la nostra política arreu d'aquesta comarca? No és, no, tan sols en les poblacions d'una vella història de catalanitat allí on s'hi manifesta la florida actual, sinó també en aquells altres llocs subjectes fins avui al pes mort d'una política fossilitzada, encarnada en uns homes que exerceixen damunt la població la seva tutela personal. I és degut a l'especial mode d'ésser de la vida de relació de la comarca empordanesa que aqueixes inauguracions d'entitats nacionalistes tenen una valor d'emulació que segurament se manifestarà en el despertar d'altres pobles que també voldran aportar el seu esforç a l'obra de propaganda patriòtica per l'Empordà, arribant allavors a una organització competentíssima i eficaç com mai hi hagi sigut assolida.

Saludem amb tota l'efusió de què en son mereixedors els *Centres Nacionalistes* de Llansà, Port-Bou i Port de la Selva que ben aviat inaugurarem, i més encara quan venen a la palestra en aquests moments de coincidències benefactores devers una Catalunya autònoma, guadora de pobles, hereva de l'imperialisme ibèric que En Prat de la Riba defensava. Entremig aqueixa esplèndida creació de noves valors nacionalistes que arreu de Catalunya és notada, l'Empordà no hi queda endarrerit, sinó que altrament potser hi va a l'avançada, portant a la tasca de la reivindicació de Catalunya tot el seu esforç amorós, tota la dignitat de la seva ànima incorporada definitivament en el camp de les conquestes patriòtiques.

Amb la precisió de les coses que ja es donen a conèixer de les llunyanies de l'horitzó estant, veiem acos-

tar-se de dia en dia, petjant en la realitat, la imatge de la Pàtria alliberada. Potser ara hi cal l'esforç definitiu, i és per això que tot el poble català va situant-se en les posicions que el seu seny patriòtic li dicta. I en la glòria de l'endemà llibertador la nostra terra empordanesa no hi mancarà.

Sobre el ferro-carril estratègic de Blanes a Vilajuïga

Pels Ajuntaments i forces vives de les viles de Roses, Cadaqués, Port de la Selva, Selva de Mar i Llansà, totes elles interessades en la modificació del traçat de la secció dècima Armentera-Vilajuïga del ferro-carril estratègic de Blanes a Vilajuïga per la d'Armentera-Roses-Llansà, ha sigut elevada a l'Excm. senyor Ministre de Foment una Memòria sol·licitant la modificació del referit tros dècim d'aquell ferro-carril en la forma que reclamen els interessos de totes aquelles poblacions.

De la Memòria, escrita amb gran abundància de dades i solidament argumentada, ens plauria moltíssim poder reproduir-ne tots els seus principals aspectes i arguments, cosa impossible per la gran extensió d'espai que ens obligaria a destinar-hi. Ens concretarem, doncs, a esmentar solament els motius damunt els quals els recorrents basen la seva petició, el principal dels quals és l'interès de la defensa de l'Estat, puix que tant els ports de Roses com el de Port de la Selva tenen un gran valor estratègic, reconegut per la consideració de plaça forta en què es té la primera d'aqueixes dues poblacions, i per l'acord del Ministeri de Marina de convertir el port de la segona en base o refugi de submarins, que forma part del plan de defensa de l'Estat. Aquest aspecte de la Memòria es troba en ella detalladament argumentat, i és difícil fer en breus paraules un extracte de tots els punts en què l'apoen.

Es diu també en la Memòria que amb la modificació que es demana del tros dècim del ferro-carril quedaria descongestionada la única línia que avui uneix aquesta comarca i part de frontera amb Barcelona, el gran centre industrial de Catalunya, assegurant-se així també la seguretat del transport que avui tot sovint perilla d'interrupció pel temor de desprendiments que sobretot en èpoques de pluges amenacen el tros Vilajuïga-Llansà de la única via ferrada avui existent en aquesta comarca. Amb la modificació de la última secció del projectat ferro-carril avui dit de Blanes a Vilajuïga en el sentit proposat, i que en el tros comprès entre Roses i Llansà coincideix amb la solució estudiada per l'insigne enginyer de la Companyia de M. Z. A., l'actual Director senyor Maristany, desviant el ferro-carril

per a evitar aquells inconvenients, quedaria assegurat l'accés a aquesta part tan important de la frontera.

Refuta seguidament la Memòria els inconvenients que podrien oposar-se a la modificació del traçat de la referida secció, com ho són la necessitat d'apartar-se dels terrenys pantanosos que s'interposen entre Roses i Castelló, i l'estribació pirenaica que arribant fins al mar forma el sortint del Cap de Creus. Quant al primer, pot ésser molt fàcilment resolt donant al tros, la modificació del qual es demana, un traçat paral·lel a la carretera de segon ordre de Besalú a Roses, ja que aquell terreny té prou consistència, com ha quedat demostrat per la carretera, per a assegurar el tràfec del ferro-carril en bones condicions.

L'altre inconvenient, o sia el pas de l'estribació pirenaica, quedaria resolt també amb la construcció d'un túnel d'uns 600 metres de llargària, l'import del qual oscil·larja entre 400.000 pessetes, i la necessitat d'augmentar en 4 cèntims el total del recorregut, augment insignificant si es té en compte la gran importància estratègica de què gaudiria la modificació del dit enllaç.

L'augment total del cost que la modificació Armentera-Roses-La Selva-Llansà implicaria al pressupost actual del projecte del ferro-carril estratègic Blanes-Vilajuiga seria únicament de 3.500.000 ptes.

De tot lo exposat se'n dedueix que l'enllaç de la dita línia a Vilajuiga amb la general de Barcelona a França no té altre objecte que la baratura de la seva construcció, baratura que és molt discutible si es tenen en compte les importants ventajetes que amb l'actual projecte deixa de percebre l'Estat.

Amb la modificació de l'actual traçat no es perjudicaria, llevat dels particulars de la població on avui està projectat fer-hi l'enllaç, cap interès de les poblacions per on actualment passa el seu traçat. En canvi aqueixa senzilla modificació beneficiaria, solament amb els 10 kilòmetres que suposa d'augment de recorregut, a les cinc viles sol·licitants, que representen un cens total de població de 9.000 ànimes, i els interessos de les quals, així com també els del comerç en general, sofririen un ràpid i important desenrotlló.

Seguidament es detallen en la Memòria els beneficis particulars que a les viles peticionàries reportaria aquella modificació, i que nosaltres no podem extractar per l'espai que ocuparien.

Es aqueixa Memòria de què ens ocupem un treball fet a consciència, i a ben segur que amb els arguments en ella exposats n'hi hauria prou per pendre una decisió favorable a lo que s'hi demana, si és que no existeixen més inconvenients que els que en la mateixa són refutats.

Hi ha d'haver hagut un error capital en aquesta actuació d'En Morano al Teatre «El Jardín», error que feu possible el lamentable apartament del públic del col·lisceu on actuava. I és que En Morano, que posseeix mèrits sobrats per a triomfar en tots els grans públics, s'ha volgut descuidar potser una mica de què en la nostra ciutat ja hi era coneguda la seva justa anomenada de gran tràgic, i de què hi havia interès en admirar una vegada més l'actor que tants aplaudiments havia sabut alçar-hi. I En Morano ha volgut defraudar les nostres esperances, posant en escena masses obres d'una valor artística tan lamentablement baixa, en les quals hi interpretava tipus grotescament ridícols, immensament apartats de les creacions que el nostre públic li coneixia i que actualment esperava poder tornar a admirar.

Ben poques de les obres noves que ha portat de repertori el senyor Morano tenen prou consistència per a resistir una crítica seriosa, i ultra això no tenen tampoc l'aventatge de proporcionar un paper de lluïment al primer actor, condició per la qual se n'han salvat moltes altres que encara avui figuren entre el repertori de les eminències de l'escena. Aqueixa manca de ponderació de què ens planyem en la tria de les obres a representar, ha tret bona part d'interès a les representacions Morano, i més encara quan s'arriba a l'equivocació de donar una obra com la que posà el passat diumenge al vespre, farcida de situacions vodevilesques i mancada de tota gràcia espiritual, en la qual el senyor Morano hi representava un

paper d'indigne d'ell i que mai no havia d'haver estudiat.

Tot això, afegit al fet imprevisit d'haver hagut de donar gairebé totes les representacions sense primera actriu,—o triar-les ja aposta,—per indisposició de la senyora Villegas, ha format un conjunt de circumstàncies que ha retret massa al nostre públic, de la qual cosa el que en últim terme n'ha resultat perjudicat ha sigut l'empresari senyor Pagès que no ha vist ajudats aquesta vegada els seus elogiabils propòsits d'oferir al públic figurenc, i malgrat l'esforç que significa, unes representacions teatrals pel gran actor senyor Morano.

Si hem volgut ésser sincers en la crítica dels aspectes que hem considerat que s'ho mereixien, no volem tampoc deixar de reconèixer tot allò de bo que ens ha ofert el senyor Morano. Ell és sempre un gran actor, i en totes les obres que ha representat hi ha si més no d'interessant el seu treball d'assimilació del personatge, que en alguns moments arribava a la culminació de l'esforç personal fins a moure's amplemment en el camp de la nova creació humana, per sobre l'anul·lació completa de la pròpia personalitat. En Morano es manifestava aleshores tal com el nostre públic el coneixia, i tal com el nostre públic l'admira i l'aplaudeix.

Avui al vespre es posarà en escena «Vida alegre y muerte triste», de l'Echegaray.

Demà a la tarda, «Los gansos del Capitolio», i al vespre, «Los intereses creados», d'En Benavente.

Plebiscit de la voluntat municipal de Catalunya

Primer: Catalunya, ara més que mai, necessita l'Autonomia per desenrotllar integralment totes ses energies, i assolir el lloc que li pertoca, complint sa missió en el ressorgiment d'Espanya.

Segon: Els Ajuntaments no poden viure en la situació actual. Cal canviar la llei a base d'autonomia i d'una organització sistemàtica que s'adapti a les diverses maneres d'ésser dels Municipis.

Tercer: Cal crear veritables Hisendes locals. Que Diputacions i Mancomunitat tinguin mitjans propis. Que es descarregui els Ajuntaments del Cupu de Consums, del Contingent provincial i del Carcerari, de manera que els cabals que els Ajuntaments recaptin siguin només per a la vida dels municipis. I que tots els interessats en la mateixa contribueixin en justa proporció a sa capacitat econòmica, visquin o no al poble.

Ajuntaments: Per Catalunya, per l'Autonomia, voteu aquestes afirmacions salvadores, i envieu el butlletí a l'Escola de funcionaris

El plebiscit de l'autonomia

Aprofitant la celebració de la IV Setmana Municipal que com els anys anteriors organitza per als primers dies del mes de Juliol la benemèrita Escola de Funcionaris d'Administració Local, tindrà lloc durant la mateixa el recompte de les opinions emeses pels municipis catalans, referents a les qüestions d'hisendes locals, autonomia municipal i nacional de Catalunya, que serviran de manifestació incontrovertible al desig unànim de la nostra terra per a la consecució de la llibertat, que ha de donar-nos la satisfacció deguda de poble concient de la seva personalitat, i ha de portar als pobles per nous viarans de fecunda renovació.

Del conjunt de les opinions recollides per mitjà dels butlletins que s'han circulat a tots els municipis catalans, se'n farà present al Govern perquè les reculli en forma de solució d'una vegada per sempre la modificació radical a què s'aspira en la constitució del municipis i nacionalitats hispàniques, i que s'imposa per tal de canalitzar legalment la voluntat de

viure manifestada arreu de la vella Espanya.

Encapsalant aquest llibre que es formarà amb els butlletins anomenats, anirà l'acord de l'Ajuntament de la Ciutat de Barcelona adherint-se a les conclusions al·ludides,—que suara aprovava per unanimitat, rarament aconseguida allí en qüestions polítiques,—i que ha vingut a ratificar de bell-nou el sentit que informà l'aprovació de la Memòria demanant la reforma de la Llei Municipal per a les poblacions de més de cent mil habitants.

En els moments de transformació que, mal pesi als malavinguts en reconèixer-ho, estan començant per a Espanya, precisa expressar una vegada més el pensament del poble català freturós de llibertat, i és d'esperar que les corporacions municipals consultades respondran sense una excepció d'acord amb el sentit dels seus representats.

Postals fotogràfiques del Monument a Monturiol

Es venen a la impremta d'aquest periòdic.

MADRIGAL

Si el bes del sol fa obrir les roses i, ja marcides, les esfulla el vent; si dues roses són desclloses en vostra faç de l'assoleïment, ah!, no us venteu, perquè les roses s'esfullarien a l'impuls del vent.

JOAN ARÚS.

Elegia de Febrer

A JAUME CABARROCS LLUCH.

I

Passada l'estació de X., camí de França, a un costat i l'altre de la via s'estenen els camps, grisos, verds dels sembrats que apunten, rogencs de la llaurada...; les vinyes amb les taques negres de ceps i dels feixos de sarments de la poda; els oliverars que a la mig-diada allargassen l'ombra voluptuosa per la terra humida; la riera d'aigües verdoses, de llot, on les dones hi renten roba blanca com núvols... i el poble, un carrer recte, i manyocs de cases negres amb la teulada groguenca de la molsa crescuda amb la pluja de l'hivern, i l'església, alta i serena. Més amunt, muntanyes pelades on s'hi ajassen les llebres i on hi parrupegen les perdius, al sol; alzinons descarnats; suros de soca sagnosa i l'ampla esplanada amb la caseta X., de la companyia ferroviària, estranya, petita, discordant... amb les ales de la teulada grosses i caigudes com d'un esparver mort...

II

En aquesta tarda de dijous, solejada i tranquil·la, els set infants de la caseta de la via juguen i salten alegrement com un vol de pardals damunt l'era, a l'estiu. Tom, el gos pelut de tura, juga amb ells. Tots fugen sureda endins i el més petit de tots vol atrapar-los i cau sobre l'erba fresca, i riu, i tots riuen, i la seva rialla és clara com la xiscladissa sonora d'una manada d'indiots. Tot d'una, la gatzara es plega. Veuen venir el rector pel fons ombriu de la sureda. El rector ha arribat a ells. Li han besat la mà molsuda, els ha donat una estampa a cada ú i se'ls ha mirat tristament quan han reprès el joc i els seus esclots petits han fet remor sobre les pedres.

El rector ha anat a la caseta de la via. Hi ha estat llarga estona. Al sortir ha retrobat als infants que encara jugaven, i amb veu comossa els ha dit:

—No feu soroll... aneu més lluny... la vostra mare està malalta.

Tots han callat. I mentres el rector, amb el llibre de res davant dels ulls ha marxat lentament, a dins dels infants s'ha dit: «la meva mare es morirà», i tristos han marxat sureda avall. Tom, el gos pelut de tura, sembla que també s'és dit a dintre seu: «la seva mare es morirà», i amb les orelles baixes ha anat seguint-los tot darrera, tristament. Els infants s'han assegut vora la riera. Ni una paraula més han dit en tot el llarg de la tarda. En el silenci, el sol de Febrer ha fet brillar el ruixim de sang de les estepes, granades...

El vent del cap-tard fa somicar les branques dolorides i els infants se n'han anat a la caseta, enfredorits. A l'arribar, vora la llar, han trobat una dona que plorava, i sense dir res, com els infants de Lamartine, s'han tret els esclots petits i de puntetes han pujat a veure la seva mare, ja morta, amb la cara i les mans grogues i un regalim de sang que li baixa barba avall.

Els infants, absorts, han estat llarga estona mirant-la i unes llàgrimes cristallines han rodolat per ses galtes formoses i fresques...

Per la finestra oberta es veu el fi del dia: el sol va a la posta enrogint els núvols i els gorcs de la riera són de sang i d'ombres negres com tinta. El vent abat forta-

ESPECTACLES

La Companyia Morano

Demà al vespre, amb «Los intereses creados» d'En Benavente, es despedeix del públic del Gran Teatre «El Jardín» la companyia dramàtica que dirigeix l'eminent primer actor don Francisco Morano, després d'haver clos l'abonament de 10 funcions anunciades.

En Morano és un actor complet: no hem de regatejar-li el mèrit, i menys quan en algunes d'aquestes noves representacions donades en la nostra ciutat ha pogut posar-hi de relleu davant del públic totes les condicions d'artista eminent que l'exornen. Però, no gensmenys,—i ens concretem nosaltres a recollir la veu general,—aquesta vegada En Morano se n'anirà sense deixar el gratíssim record de les temporades anteriors.

ESPAI RESERVAT

TOS

REFREDATS, TRANCASSO, OFEC, BRONQUITIS, CATARRO de les criatures.

Se cura i alivia sempre prenent l'

Sixarop Pectoral Ferrán

REGENERADOR DEL CABELL
LOCIÓ CAPILAR **FERRÁN**
EXQUISIDAMENT PERFUMADA

Hermoseja el cabell; evita i deté sa caiguda.

SASTRERIA A LA MIDA

DE

F. SÁNCHEZ I FILL

Carrer del Forn Baix, 8

FIGUERES

CONFECCIONS IMMILLORABLES
GÈNERES DE NOVETAT

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.er - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 40

SOFRE LIQUID "RADIUM"

Preparat per la casa C. HANPOLD

a base de polisulfur - Amb notable estalvi sobre el sofre en pols - L'Escola de Viticultura i Enologia de Reus el recomana per a combatre la MALURA

de les vinyes

Agent: **Sebastià Miró - Tamarit, 99, Barcelona**

— Telèfon A-5371 —

Fàbrica de Màquines Parlants Royal Victoria

Vendes al comptat i a terme

Un preciós Fonògraf i 24 peces escol·lides: 12 pagues de Ptes. 10

Un preciós Fonògraf i 40 peces escol·lides: 20 pagues de Ptes. 10

Discos Pathé a Ptes. 5

Discos d'Agulla a " 3'50

La casa que millor fabrica
La casa que ven més barata

Demanin-se catàlegs i condicions

Josep M.ª Plaja, Carrer Nou, 74.-FIGUERES

J. FERRAN GALTER

— BANQUER —

COMPRA i VENDA AL COMPTAT i A TERME DE
: : : : : PAPER SOBRE L'ESTRANGER : : : : :

CANVI DE MONEDES

:: PRÉSTECES SOBRE VALORS i MERCADERIES ::

: COMPTES CORRENTS : DESCOMPTES : VALORS :

: : : : : CUPONS i DIPÓSIT : : : : :

Carrer de Vilafant, 2 i 4-FIGUERES

Fàbrica de glaç i Cambra Frigorífica

Per a detalls i condicions dirigir-se a la Fàbrica

Carrer de la Concepció, 17. (Telèfon 71) - FIGUERES

ALT EMPORDÀ

Periòdic setmanal nacionalista

Redacció i Administració: Cervantes, 1, pral.-Telèfon n.º 33,

FIGUERES

Política: Vida ciutadana.

Preus de sotscripció: { A Figueres: 1'00 pta. trimestral.
Per fòra: 1'50 » »

A Figueres se trobarà de venda en la Llibreria d'En Josep Masdevall carrer de Palau.

En l'Administració del setmanari hi són admesos anuncis.

ment les branques, i Tom, el gos pelut de tura, udola llargament com si fos un infant més a la fillada...

E. ISERN I DALMAU.

Vilajuiga, 1918.

Ateneu Empordanès

El dissabte passat, dia 8, tingué lloc la solemne inauguració de la Galeria d'empordanesos il·lustres.

L'estatge de l'entitat presentava aspecte animadíssim per la nombrosa i selecta concurrència que va assistir a l'acte, podent afirmar-se que aquest fou per a l'Ateneu una veritable solemnitat.

Amb el conferenciant ocuparen la presidència l'il·lustre historiador de l'Empordà Sr. Pella i Forgas, En Pere Corominas, N'Emili Monturiol, fill de l'inventor de l'ictini, En Josep Pascual Deop, gendre d'En Monturiol i tripulant d'aquell submarí.

En nom de la Secció de Foment i Cultura de l'Ateneu, En Cabarrocas feu amb breus paraules la presentació del conferenciant, l'il·lustrat publicista figuerenc Sr. Puig Pujadas, el qual després d'agrair als concurrents llur assistència i de saludar a les senyores i damiselles presents, glosà amb paraula fàcil i florida la vida d'En Monturiol donant una perfecta idea del seu aspecte polític i d'inventor, remarcant en aquest últim les seves extraordinàries qualitats i energies, posades a prova per la indiferència amb què hagué de lluitar l'inoblidable Monturiol. El senyor Puig Pujadas amb paraula vibrant i càlida va saber moure els sentiments de la concurrència al dir que s'havia de reivindicar el nom gloriós d'En Monturiol i concedir-li la importància que com a inventor es mereix.

A l'acabar la conferència, el Sr. Puig Pujadas fou premiat amb una forta ovació.

Després en el saló on s'havia instal·lat l'exposició retrospectiva «Narcís Monturiol» fou descobert el retrat de l'il·lustre empordanès i el Sr. Pella i Forgas amb un bell parlament clogué la festa, que en tots conceptes va resultar solemnia.

Entre la concurrència hi havia els senyors Pi i Suñer, diputat a Corts, alcalde i secretari de La Bisbal, Dr. Puig i Sais, Bertrana, Fonolleda, Fortier i altres.

La setmana vinent es publicarà el programa del festival benèfic que en comptes de tenir lloc al Park Güell s'està organitzant al Turó-Parc per al dia 7 de Juliol.

COMARCALS

TERRADES

El dimecres dia 5 d'aquest mes va morir a Terrades, a l'edat de 63 anys, el que fou durant 28 anys son digníssim senyor Rector, Rnd. Don Francesc Jordà. En l'acte de l'enterrament, que va tenir lloc al divendres a les 9 del matí, se manifestaren les simpaties de què gaudia en el poble.

L'Ajuntament hi estava representat per l'Alcalde don Bartomeu Albroser i els consellers senyors Jaume Ponsí, Raimond de Falgàs i Joan Cusi Gorgot. Hi assistiren també en massa les societats de malalts «La Unió Terradenca» i «L'Aliança Terradenca»; les Escoles de nois i de noies amb els seus professors; el Jutge Municipal don Josep Sala; tot el poble, en fi.

Formaven la primera presidència del dol el seu nebot Joanet acompanyat dels senyors Rectors de Sant Llorenç de la Muga i d'Albanyà, amics íntims del finat; el nebot Miquel Perborell, el metge don Joan Poch i els senyors Joan Gorgot i Josep Bassot.

La segona presidència la formaven

l'Alcalde i Jutge Municipal, junt amb els consellers esmentats i el Secretari de l'Ajuntament don Jaume Menció. Després seguiren les dues Societats, el dol de dames i tot el poble.

Acabat el diví ofici, el Rnd. senyor Rector de Sant Llorenç de la Muga va pujar al presbiteri i va fer amb senzilles i emocionades paraules l'elogi del bon senyor Rector que Terrades acabava de perdre, dirigint-se seguidament la comitiva al cementiri on va donar-se terra sagrada al cadàver del Rnd. senyor Rector, deixant-lo en l'etern repòs del lloc sagrat del poble que fou son ministeri durant sa vida.

A. C. S.

NOTES AGRÍCOLES

Declaració de collites

En la circular publicada en la *Gaceta* el 2 del corrent pel Comissari d'Abastiments s'imposa per primera vegada als colliters de grans, —blat, civada, ordi i sègol,—la obligació de declarar, abans de entrar-los als graners una vegada s'hagi batut,—i en la forma que en l'al·ludida disposició s'expressa,—les quantitats d'aquells cereals recollides, a l'objecte de poder formar amb aquestes dades una estadística lo més veritat possible, que ha de servir de norma i guia en totes les disposicions que pel govern es dictin en materia de subsistències.

Es ben obiradora la importància que la possessió de dades exactes de la producció de tan importants fruits de la terra ha de reportar als encarregats de la política d'abastiments en les difícils circumstàncies presents a fi de que les disposicions que més endavant es dictin referents a incautacions, taxa, etc., puguin fundarse en bases de veritable justícia.

Depèn principalment l'exacte compliment de la disposició que comentem de la voluntat dels agricultors que en limitats casos podran ésser penats en cas de faltar a la mateixa per la dificultat de provar les ocultacions. Per evitar-les, l'únic mitjà realitzable s'ha de cercar influint prop de l'ànim dels productors perquè compleixin lleialment els nous projectes apartant-los de rebeldies que en darrer terme haurien de perjudicar-los, causant a la vegada gran perjudici al conjunt de l'Estat.

En bona hora que si es noten dificultats en la seva aplicació es procuri s'aclareixin els preceptes dubtosos per tal de que es porti a cap amb les menors incomoditats possibles, i així procurar l'estensió de la declaració a tots els productes de la terra per a formar l'inventari anyal de la producció agrícola de tanta necessitat com pugui ser-ho l'exacte coneixement de la producció industrial per a tenir-les en compte en els tractats de comerç, importacions precises o exportacions del sobrant després de cobertes les necessitats del país.

Les publicacions de la "Editorial Catalana"

«AGRICULTURA»

El número 11 d'aquesta revista agrícola catalana conté el següent sumari, que per sí sol desprèn l'alt interès que enclou:

«Es pot tenir confiança en els polisulfurs?—Resposta a En Jaume Guimjoan, per Josep M.ª Valls.—Jornada de la viticultura a Santes Creus.—Curiositats sobre malalties dels porcs, per Josep Séculi Roca.—Les instal·lacions mecàniques per a regar, per Carles Pi Sunyer.—L'Urgell, centre de cria i cria ramadera.—Informació vitícola.—Informació.—Con-

sultori: Per què cauen les fulles de l'olivera.—Els mercats de Catalunya.—Llibres recomanables als agricultors.»

En la part gràfica, impresa en magnífic couchè, veiem 10 fotografies de diferents bombes que complementen l'estudi de l'article sobre les instal·lacions per a regar.

Fora de text va inclòs el suplement mensual *L'Art en l'Agricultura*, amb una informació descriptiva del castell de Santa Florentina, situat a la vila de Canet, i moltes fotografies que donen sensació de la magnífica arquitectura i el luxe del dit castell, una de les més esplèndides mostres de la Catalunya monumental.

«D'ACÍ D'ALLÀ»

Ha estat repartit el sisè nombre de aquest magazine català que, decididament ha pres arrel en nostre públic i ha vingut una revista necessària a cada biblioteca i a cada casa.

El «D'ací d'allà», que tot just compleix ara el seu mig any de vida, és l'amic a qui guardem fretuosos cada mes i ens diu de coses de l'art i de la ciència, de sucesos notables, de delicades tafaneries i noves de la vida ciutadana, tot tèbiament, directament, com un suau parlar a cau de orella...

El bell ornat de la revista no hem de retreure'l. El públic, a qui recomanem el present nombre, judicarà davant els dibuixos d'En Canyelles, Junceda, Nubiola, Pol, etc., i les nombroses fotografies que l'il·lustren.

El text conté el següent sumari:

«Les tendències artístiques en l'actual Exposició d'Art», per O. F.

«A l'hora del te», per Georgina.

«El meu amic Pellini», per Prudenci Bertrana.

«Les Plèiades», per T. Vendrell.

«El peu de la vida», per J. M. Tallada.

«La glorificació d'En Narcís Monturiol», per J. Puig Pujadas.

«L'indiferent», per A. Maseras.

«El Centenari de Gounod», per Joan Salvat.

«Els jardins zoològics i el parc de Barcelona», per M. Rossell i Vilà.

«El cas singular del doctor Jekyll i el senyor Hide (Continuació)», per Robert Lluís Stevenson.

«Com la dinastia Romanov començà a imperar», per R. B.

«Monòleg», per Ramon Reventós.

«Belleses artístiques i naturals de Catalunya».

«Sant Joan», per Ramon N. Comas.

«Somni daurat», per Jacint M.ª Mustieles.

«Crònica catalana», per X.

«Crònica estrangera», per A. Rovira i Virgili.

NOTICIARI

No passa setmana sense que a Catalunya s'inauguri una nova Societat nacionalista, adherida a la Lliga.

A les del Penedès i Alforja, ha seguit la de Torroella de Montgrí; s'està preparant la del Centre Català de Perelló, la de la Lliga de Cassà de la Selva, la de Banyoles, la de L'Escala, la de Riudoms i d'altres. A Barcelona, la del Barri de La Sagrera, i la del de la Bonanova. A l'Empordà, les de Port-Bou, Llansà i Port de la Selva.

**

Aquestes darreres setmanes, s'ha trobat força malalt a Barcelona el nostre estimadíssim amic i President de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», don Carles Jordà i Pages, qui es troba ja gairebé restablert del tot.

Ens alegrarem del complet restabliment del nostre distingit amic i President.

**

VIDA D'HEROI

Narcís Monturiol

Inventor de la navegació submarina

per

J. PUIG PUJADAS

Prefaci de N'Ignasi Iglesias

De venda en les principals llibreries

Preu 5 pessetes

L'Ajuntament de Figueres ha acordat per unanimitat adherir-se a les tres parts de afirmacions del plebiscit sobre l'autonomia que amb motiu de la IV Setmana Municipal s'està realitzant per tots els Ajuntaments de Catalunya, i del qual ja en parlem en un article d'aquest mateix número.

**

En la darrera setmana la sucursal a Figueres de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, ha fet les operacions següents:

Imposicions Ptes. 14.841'84

Reintegres > 12.565'23

i 8 llibretes noves.

**

El nostre distingit amic i consoci Don Josep Monsalvatje i Fossas ha traslladat la seva residència a Olot on hi va a regir la sucursal de la Casa de banca Fills de J. Monsalvatje establerta en aquella ciutat. Sentim que les necessitats dels afers comercials ens obliguin a l'absència d'aquell bon amic, a qui desitgem una feliç estada a Olot, i del qual n'esperem que tot sovint tindrem el goig de saludar-lo en visites a la nostra ciutat.

REGISTRE CIVIL

Del dia 8 al 14 de Juny 1918

Naixements

Dia 12.—Joan Daviu Batllie.

Matrimonis

No-cap.

Defuncions

Dia 10.—Filomena Tarinas Sala, 62 a., v.

> 10.—Maria Solé Batlle, 19 a., solter.

> 10.—Martí Masó Guanet, 15 a., s.

> 10.—Càndida Fleirez Feeijo, 55 a., c.

Hi han diverses quantitats de 1.000 a 25.000 pessetes per disposar, que es prestarien en hipoteca i en bones condicions.

Dirigir-se a J. Ll. en la Redacció del periòdic.

COL·LEGI-ACADEMIA "MONTURIOL"

Cursos d'anglès, francès, alemany i italià, a càrrec de dos il·lustrats professors, titular un d'ells i ex-profesor d'importants Col·legis i Liceus de França i Alemanya.

Lliçons de Taquigrafia per un entès professor.

Ensenyança de la Teneduria de Llibres i pràctiques de comerç.

Exàmens públics d'aptitud i exposició de treballs a fi de curs.

Les ensenyances són donades per procediments actius, pels quals l'alumne pren part activa en son ensenyament.

Tip. Josep Trayter, Cervantes, 13 - Figueres